

mišljenja i komentari

Ocjene i procjene

N. Raos

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Sjećam se jedne zgrade iz svoga djetinjstva. Dakle, tri brata, moj otac (Ivan) i dva strica (Ante i Vlade), življaše ljeti u staroj, djedovskoj kući. Voda se kalala iz čatrnje, kupaonice – naravno – nije bilo, pa je svaku večer valjalo prati noge u lavoru. Tko će prvi oprati noge? Tko će biti zadnji – i morati bacati prljavu vodu? Prvi dan se javi moj otac, Ivan, pa reče: "Večeras ćemo prati po starosti!" On opere noge prvi, Ante drugi, a Vlade treći. Drugi dan javi se brat Ante: "Danas ćemo prati po abecedi!". Pa on prvi opere noge, za njim Ivan i na kraju (opet) Vlade. Treći se dan Vlade do sjeti jadu, pa reče: "A danas ćemo prati po tituli!". Jasno je tko će biti prvi. Vlade je bio inženjer, a dva druga brata imala tek završenu srednju školu.

Bolje da ga je crna guja ujela nego da je to izgovorio! "Zar tvoj fakultet, koji si nakon deset godina studiranja – a tvoja te jedna sestra sve te godine uzdržavala – završio u nekakvoj pripizdini", zgrozi se brat Ivan, "znači više od moje titule hrvatskog književnika!" Napade ga i brat Ante, jer on je ipak bio oficir, kapetan Jugoslavenske narodne armije. U rezervi, doduše, ali ipak!

Tu mi je zgodu u sjećanje navelo čitanje dvaju članaka u ovom časopisu, u ovoj, često vrlo praznoj rubrici. Neinformirane čitatelje (ako ima takvih) treba informirati da je prvi članak napisao akademik Nenad Trinajstić. On je objektivnom (nego kakvom!) analizom, služeći se pritom objektivnim (nego kakvim!) pokazateljima pokazao da je on najbolji hrvatski kemičar, a da je njegova bivša suradnica prva dama hrvatske kemije.¹ No nije se tiskarska boja na listovima *Kemije u industriji* pravo ni osušila, kad eto ti Zvonimira Maksića s dva koautora (valjda da bi analiza bila objektivnija) s člankom u kojem pokazuje da je upravo on najveći hrvatski kemičar, a da rečenog Nenada Trinajstića nema ni među prvim deset!² Mjesto Trinajstićeve suradnice zauzela je pak supruga profesora Maksića, jer gospođu Maksić nalazimo na petom mjestu među hrvatskim kemičarima. Dva koautora – Robert Vianello i Borislav Kovačević – dijele pak prvo i drugo mjesto na listi najuspješnijih mladih kemičara. Da nije tako, zar bi se prihvatili pisanja rečenoga članka?

E moji profesori, i dragi mi kolege, ne valja vam posao! Trebate znati da pravi kriterij uspješnosti svake pisane riječi može biti samo

broj čitatelja koji su je pročitali! Nemojte misliti da su svi koji su citirali vaše članke njih doista i pročitali. Znanstveni članak u prosjeku pročita sedam ljudi, pa je stoga 500 Trinajstićevih znanstvenih članaka imalo ukupno $500 \times 7 = 3\,500$ članak-čitatelja (čč). Mnogo?

Ne baš. Ja već osam godina pišem za ovu rubriku i vjerujem da moje članke svi čitaju. Osam godina, jedanaest brojeva godišnje, i tisuću pretplatnika čini $8 \times 11 \times 1000 = 88000$. Dodaj tome da sam uredio 11 brojeva *Prirode*, a u svakom sam broju objavio barem tri potpisana članka. Uz skromnu procjenu da moje članke pročita tek svaki drugi pretplatnik, to čini $11 \times 3 \times 1000 = 33000$ članak-čitatelja. Sve u svemu 121000 čč, samo onoga što sam napisao u *Prirodi* i ovom časopisu. A gdje su članci u *Vjesniku*, *Jutarnjem listu*, znanstveno-popularne knjige, udžbenici, katalozi... No sve to skupa nije važno. Važno je da sam ja (N. R.) – a ne Trinajstić ili Maksić – najveći hrvatski kemičar!

Dragi moji uvaženi kolege, manite se djetinjarija. Svaki dobar odgajatelj zna da ako na brizi ima malo djece, može pronaći takve kriterije da će svaki odgojenik u nečemu biti "naj": jednog će hvaliti jer najbolje piše, drugog jer najbolje računa, trećeg će hvaliti jer je u razredu najuredniji, četvrtog jer je najmarljiviji. Zavodnici znaju kako se prilazi ženama: ružnoj ćeš reći da je dobra i pametna, a glupoj da je lijepa! Čim imaš manje kandidata nego kriterija, svatko može biti "naj". Što ćeš, mala smo sredina.

Umjesto da se natječemo tko je bolji, bilo bi bolje da više surađujemo, i međusobno i s gospodarstvom, koje – hoćeš-nećeš – na ovaj ili onaj način plaća naša prepucavanja. Baš kao što bi mom ocu i stričevima bilo bolje da su kupili još dva lavora (kad već nisu mogli urediti kupaonicu) nego da se svađaju!

Literatura:

1. N. Trinajstić, *Kem. Ind.* **56** (2007) 61.
2. Z. Maksić, R. Vianello, B. Kovačević, *Kem. Ind.* **56** (2007) 227.